

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 31

FÖRSTA KAMMAREN

1968

16—17 oktober

Debatter m. m.

Onsdagen den 16 oktober

	Sid.
Hälsningsord av talmannen	3
Minnesord över herr Anderson, Carl Albert	3
Interpellationer:	
av herr Ahlmark (fp) ang. upprättande av ett Latinamerika-institut m. m.	5
av herr Sörenson (fp) ang. utbildning i psykoterapi	6
av herr Werner (vpk) ang. bostadsbyggandet	7
av herr Högström (s) ang. sysselsättningsläget i Ådalen	8
av herr Sveningsson (h) ang. åtgärder mot ökande brottslighet och narkotikamissbruk	10
av herr Sveningsson (h) om tillstånd till charterflygningar utanför Europa och medelhavsområdet	12
av herr Brundin (h) ang. barnavårdsnämndernas handläggning av ärenden beträffande barnmisshandel	14
Meddelande ang. enkel fråga av herr Sundin (cp) om förstärkning av polisens resurser	14

Torsdagen den 17 oktober

Interpellation av herr Olsson, Johan, (cp) ang. genomförandet av kommunindelningsreformen	15
Meddelande ang. enkel fråga av herr Nilsson, Ferdinand, (cp) ang. arbetstidsförläggning för handelsanställda, m. m.	17

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 16 oktober

Protokoll från justitiedepartementet ang. fullmaktsgranskning ..	3
--	---

Onsdagen den 16 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 11.00.

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

När jag nu hälsar Eder välkomna till höstsessionens arbete vill jag uttrycka den förhoppningen att sommarens och höstens osedvanliga ljuvlighet har verkat stärkande och livgivande på kammarens ledamöter. Å andra sidan har väl den intensiva valkampanjens vedermodor tårt på krafterna, en valkampanj vars resultat givit somliga tillfredsställelse och andra besvikelse. Så plägar det ju gå uti dylika fall.

Sedan vi åtskildes har ledamoten av denna kammare herr Carl Albert Anderson ryckts bort. Om hans stora förtjänster som kooperatör, som kommunalman, som Stockholms stads främste representant under många år och på åtskilliga andra områden skall här inte ordas. Vi erinrar oss hans auktoritativa och trygga gestalt, hans utav lugn sakhlighet präglade inlägg, hans mångåriga verksamhet som ledamot av konstitutionsutskottet och hans insatser där samt hans vänsälla, trygga och redbara väsen som skaffade honom så många vänskapsband.

Vi lyser frid över hans minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Herr talmannen förklarade härefter årets höstsession öppnad.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

*Departementsprotokoll
den 14/10 1968.*

Till justitiedepartementet har från länsstyrelsen i Stockholms län inkom-

mit fullmakt för Helge Berglund, som vid ny röstsammanräkning utsetts till ledamot av riksdagens första kammare i stället för avgången ledamot av kammaren.

Granskning av fullmakten företas inför chefen för justitiedepartementet i närvaro av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret.

Någon anmärkning framställs ej mot fullmakten.

Detta protokoll och den granskade fullmakten skall överlämnas till första kammaren.

Enligt uppdrag

Margit Hirén

Det antecknades, att herr Berglund utsetts att inträda såsom ledamot av kammaren i stället för herr Anderson, Carl Albert, vilken avlidit.

Herr *Berglund* infann sig nu och intog sin plats i kammaren.

Därpå yttrade herr TALMANNEN:

Jag vill fästa uppmärksamheten på att till kammarens ledamöter har utdelats bl. a. en preliminär plan för sammanträden under hösten och en plan för ärendenas fördelning under höstsessionen.

Onsdagen den 13 november hålles en allmänpolitisk debatt.

Sessionen väntas pågå till och med fredagen den 13 december eller, om kamrarna genom skiljaktiga beslut den 13 gör det nödvändigt, till och med lördagen den 14.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bifogade läkarintyg har jag härmed äran anhålla om tjänstledighet från riksdagsarbetet under i intyget angiven tid.

Mariedal, Lundsbrunn den 12/10 1968

G. Ivar Virgin

Härmed intygas att kapten *Gustav Ivar Virgin*, 081212, boende Mariedal, 530 60 Lundsbrunn, icke kan delta i riksdagsarbetet den 17/10—den 20/12 1968.

Centrallasarettet, Lidköping, den 11/10 1968

Olle Sahlin

bitr. överläkare kir. klin.

Den begärda ledigheten beviljades.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades därefter herr *Andersson, Torsten*, för tiden till och med den 13 november på grund av ett från honom inkommet, nu uppläst läkarintyg, utvisande att han till följd av icterus vore sjukskriven för tiden till och med sistnämnda dag.

Vidare beviljades herrar *Alexander-son, Hübnette* och *Ottosson*, fru *Nilsson*, herr *Blomquist* samt fröken *Stenberg* ledighet från riksdagsgöromålen för tiden den 17—den 20 i denna månad för studieresa till Algeriet och Liberia.

Ytterligare upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens första kammare

Härmed anhålles om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 16 oktober 1968 tills vidare för att såsom svensk delegat delta i Förenta Nationernas XXIII generalförsamlings möte i New York.

Stockholm den 26 september 1968

Torsten Bengtson

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag på grund av utlandsresa — för deltagande som funktionär i de olympiska spelen i Mexico City och som delegat vid Internationella Simförbundets kongress därstädes — hemställa om ledighet från riksdagsarbetet den 16—den 31 oktober.

Kalmar den 7 oktober 1968

Lars Schött

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från höstriksdagens början till den 1 november för deltagande i statsutskottets första avdelnings resa till Indien och Pakistan.

Stockholm den 4 oktober 1968

Kaj Björk

Till riksdagens första kammare

Undertecknad anhåller om tjänstledighet från riksdagsarbetet den 16—den 26 oktober för deltagande i dels utrikesutskottets resa, som företages den 14—den 18 oktober till Bonn och Wien, och dels den 18:e nordiska informationsresan för parlamentariker till Genève, Strasbourg och Paris den 20—den 26 oktober.

Sollentuna den 9 oktober 1968

Sture Palm

Till riksdagens första kammare

För utrikes tjänsteresa får jag härmed anhålla om tjänstledighet från riksdagsarbetet under tiden den 16 och den 17 oktober 1968.

Stockholm den 10/10 1968

Sven Andersson

Till riksdagens första kammare

I anledning av resa med utrikesutskottet anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 16—den 18 oktober.

Örnsköldsvik den 12 oktober 1968

Axel Andersson

Interpellation ang. upprättande av ett Latinamerika-institut m. m.

De begärda ledigheterna beviljades, beträffande herr Bengtson för den tid, som åtginge för berörda uppdrags fullgörande.

Upplästes följande till kammaren inkomna skrivelse:

Till riksdagens första kammare

Härmed får jag anhålla om tjänstledighet från min tjänst som kammarens sekreterare under tiden den 8/10—den 13/12 1968 för att genomgå för-svarshögskolan.

Stockholm den 7 oktober 1968

K.-G. Lindelöw

På särskilda propositioner beslöt kammaren att dels bifalla denna anhållan, dels ock utse som vikarierande kammarsekreterare för tiden den 16/10—den 6/11 hovrättsassessorn Bengt Lambe och för tiden den 7/11—den 13/12 hovrättsassessorn Leif Ekberg.

Anmäldes och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 127, med förslag till lag om erkännande av privat jorddelning som fastighetsbildning (legaliseringslag), m. m.;

nr 128, med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1950 (nr 382) om svenskt medborgarskap, m. m.;

nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan;

nr 130, med förslag till införsellag m. m.;

nr 131, med förslag till lag angående upphävande av lagen den 20 juni 1924 (nr 384) om återköpsrätt till fast egendom, m. m.;

nr 132, med förslag till lag med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om fraktavtalet vid internationell godsbe-fordran på väg, m. m.;

nr 133, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Nederländer-

na för undvikande av dubbelbeskattning och fastställande av bestämmelser angående ömsesidig handräckning be-träffande skatter på inkomst och för-mögenhet; samt

nr 140, angående riktlinjer för det frivilliga skolväsendet.

Interpellation ang. upprättande av ett Latinamerika-institut m. m.

Herr AHLMARK (fp) erhöll på be-gäran ordet och anförde:

Herr talman! Intresset för Latiname-rika ökar snabbt i Sverige. Tidningar-na innehåller mängder av artiklar om Syd- och Mellanamerikas politiska, so-ciala och ekonomiska utveckling. Den utrikespolitiska diskussionen kretsar i dag mycket mer än för ett par år sedan kring de tjugotalet länderna i detta om-råde. Nu under olympiaden rasar debat-ten om Mexiko — den demonstrerar det yrvakna intresset, de svåra proble-men och bristen på rejäl och kontinuer-lig information.

Det finns alla skäl att tro, att intres-set för Latinamerika kommer att fort-sätta att öka. Flera av länderna på den-na kontinent plågas både av fattigdom och förtryck — de nödvändiga sociala och politiska förändringarna där kan komma att få våldsamma och dramatis-ka former. Andra nationer befinner sig i början av en process av industrialise-ring och snabb ekonomisk utveckling under demokratisk eller halv-demokra-tisk ledning — vi kan hoppas att den utvecklingen fortsätter och att folksty-relsen där stabiliseras. I nästan samt-liga Latinamerikas stater är befolk-ningsökningen snabbare än på andra ställen i världen — men samtidigt finns skäl att varna för varje tro att problemen i Latinamerika i stort sett är likartade i alla dessa länder och att lösningarna måste bli desamma. Para-guay och Venezuela, Guatemala och Chile — skillnaderna i politisk, social och ekonomisk situation är oerhörda.

Interpellation ang. utbildning i psykoterapi

Att tala om »Latinamerikas problem» blir lätt missvisande.

Det finns därför starka skäl att nu utvidga informationen, studiemöjligheterna och forskningen om Latinamerika. Det är naturligt att man i vårt land skapar ett Latinamerika-institut. Nu eller längre fram kan det naturligtvis ske i samverkan med övriga nordiska länder på samma sätt som t. ex. det nordiska Afrika-institutet i Uppsala. Men vi har knappast tid att vänta på en nordisk lösning om en sådan dröjer ytterligare flera år.

Ledsamt nog har utvecklingen för de iberio-amerikanska instituten i Stockholm och Göteborg gått i motsatt riktning. Deras ekonomiska problem har varit stora, mycket av deras utåtriktade verksamhet i främst Stockholm har fått läggas ner eller begränsas, i dag är arbetet nästan enbart inriktat på bibliotekstjänst. Samtidigt har en utredning, som universitetskanslersämbetet nyligen anslutit sig till, hotat att överföra de iberio-amerikanska instituten i Stockholm och Göteborg till universiteten som delar av de romanska institutionerna. De skulle ledas av personer med utbildning främst i spanska och inriktningen skulle bl. a. därigenom riskera att koncentreras på språkvetenskapliga problem.

Visst är det naturligt att de iberio-amerikanska instituten frigörs från handelshögskolorna, även om Sveriges ekonomiska förbindelser med Latinamerika är betydande. Det kan också, åtminstone kortsiktigt, vara riktigt att de administrativt sorterar under universiteten. Men då bör de också ges en mera självständig ställning t. ex. på det sätt som rektorsämbetet vid Stockholms universitet i mars 1968 föreslog i en skrivelse, som var starkt kritisk mot universitetskanslersämbetets lösning.

Ökade ekonomiska resurser för de nuvarande iberio-amerikanska instituten och en självständig ställning inom universitetens ram kan vara en början på ett Latinamerika-institut. Det är vik-

tigt att statsmakterna nu slår fast att målsättningen bör vara att skapa ett sådant institut för att främst tillgodose det växande intresset för Latinamerikas politiska, ekonomiska och sociala utveckling. Det är orimligt att de iberio-amerikanska instituten i en tid då de politiska problemen kommer oss närmare skulle knytas mycket fastare till språkvetenskapliga institutioner.

Med hänvisning till det som anförts ovan anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet få ställa följande frågor:

1. Anser statsrådet att det växande intresset för Latinamerika gör det naturligt att skapa ett Latinamerika-institut för att underlätta information om samt studier och forskning i Latinamerikas politiska, sociala och ekonomiska utveckling?

2. Anser statsrådet att det är rimligt att nu knyta de iberio-amerikanska instituten fastare till språkvetenskapliga institutioner?

3. Har statsrådet några planer på att underlätta för de nuvarande iberio-amerikanska instituten att utvecklas till ett Latinamerika-institut med den inriktning som jag skisserar i interpellationen?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Interpellation ang. utbildning i psykoterapi

Ordet lämnades därpå till herr SÖRENSON (fp), som yttrade:

Herr talman! I de likalydande motionerna I:2 och II:3 1968 har anhållits »att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en utredning av behovet av psykoterapeutisk utbildning och av hur sådan utbildning bäst skall ordnas». Riksförbundet för mental hälsa har i skrivelse till utbildningsministern nyligen gjort

liknande hemställan. Statsutskottet har i sitt utlåtande nr 41 1968 behandlat motionerna. Utskottet avstyrkte motionernas förslag. Riksdagen följde enhälligt utskottets hemställan. Utskottet och därmed riksdagen säger att man »utgår från att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan hur behovet av utbildning i psykoterapi för olika yrkeskategorier skall kunna tänkas». Den 27—28 september deltog ca 600 psykiatrer, psykologer och socialarbetare i Psykiatriska föreningens psykoterapikonferens. Konferensen har betecknats som »något av en islossning inom människovården». Den psykoterapeutiska behandlingsmetoden synes på bred front vara på marsch i vårt land.

Med anledning av vad jag anfört, anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet få ställa följande fråga:

Vilka planer föreligger inom utbildningsdepartementet för stärkande av utbildningen i psykoterapi för olika utbildningskategorier?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation ang. bostadsbyggandet

Herr WERNER (vpk) erhöll nu ordet och anförde:

Herr talman! Det höga kostnadsläget i nyproduktionen av bostäder utgör fortfarande ett av de främsta och angelägnaste inrikespolitiska problemen. Det imponerande siffermaterial härom, som framlades vid SABO:s och Hyresgästernas riksförbunds bostadskonferens i april månad detta år, har exempelvis i Storstockholm fått en talande illustration i nyhetsmeddelandena under hösten om vad den gemensamma bostadsförmedlingen har att erbjuda de bostadssökande. Det är lägenheter till ett kvm-pris på 100 kronor och däröver, »billigare» lägenheter på mellan 80 och 90 kronor per kvadratmeter.

Interpellation ang. bostadsbyggandet

Uttalanden gjordes under årets valrörelse att byggnadskostnaderna nu tenderar att minska något. Minskningarna är dock så blygsamma, att de knappast låter sig statistiskt redovisas som märkbara. Den nyligen genomförda halvprocentiga räntesänkningen är i sammanhanget helt otillräcklig. Den mellan hyresmarknadens partsorganisationer överenskomna hyresstegringen understryker ytterligare behovet av en kraftigare räntesänkning. Några konkreta åtgärder i syfte att i praktiken på ett effektivare sätt lösa frågorna om bostadsbyggandets kreditförsörjning lyser alltså med sin frånvaro.

Vad som i detta läge erfordras är ett samlat grepp genom åtgärder i flera riktningar. I förgrunden står behovet av en kraftigare räntesänkning än den nyss genomförda. Frågan om en statlig totalfinansiering av bostadsbyggandet genom förslagsvis en statlig bostadsbank eller motsvarande kreditinstitut bör äntligen få en lösning. En längre amorteringstid genom sänkt basannuitet avvisades från regeringshåll i ett interpellationssvar under vårriksdagen. Enligt min mening bör dock frågan upp-tas till förnyad prövning. Enskilda lösningar bör ej avvisas därför att de isolerat för sig »endast» har en relativt ringa effekt. Sammantaget har de en uppenbar kostnadsnedbringande innebörd. Detta gäller även frågan om lånetakets slopande och de s. k. överkostnaderna. Dessa bör täckas in under den reguljära belåningen.

Ett område som beklagligt nog alltför länge lämnats utan ingripande från samhällets sida är frågan om byggmaterialkostnadernas nedbringande. En statlig utredning tillsattes år 1947 men fick år 1954 ett regeringsbesked att icke avge något betänkande. I ett tal i Umeå den 10 oktober i år hänvisade Byggnadsarbetareförbundets ordförande, herr Knut Johansson, till att medan arbetslönernas andel i byggnadskostnaderna under åren 1960 till 1967 gått ned från 31 till 25 procent har mate-

Interpellation ang. sysselsättningsläget i Ådalen

rialkostnadernas andel stigit och ligger nu vid 53 procent. Vid den tidigare återopade SABO-konferensen i april månad detta år tog inrikesministern även upp frågan om byggmaterialproduktionen och hänvisade till starka monopol tendenser, som måste hållas under observans. Påpekandet är befogat. Men mera väsentligt är att åtgärder vidtas i syfte att bryta monopolprissättningen inom byggmaterialbranschen. En samhällsägdd byggmaterialindustri, eventuellt i samverkan med bostadskooperationen, bör byggas ut.

Tillkomsten av ett fackligt-kooperativt storföretag inom byggnadsbranschen har en stor positiv betydelse när det gäller att främja konkurrensen vid utförandet av stora byggnadsobjekt, där endast storföretag rimligen kan komma i fråga. Frågan bör prövas i vad mån en statlig medverkan erfordras i syfte att tillskapa ytterligare allmänägda storföretag inom byggnadsbranschen i vilka staten ingår som huvuddelägare.

Hittills vidtagna åtgärder på markpolitikens område är med hänsyn till de upptrissade markpriserna efter allt att döma icke till fyllest. Om den kommunala förköpsrätten skall få full effektivitet och reellt värde är enligt min mening följande åtgärder behövliga: att prisuppdrivande skenköp avvärjes genom ett stadgande, att kommun som träder in för att förvärva saluförd mark vid oenighet om priset kan få dettas skälighet prövad av en inom varje län tillsatt marknämnd. Frågan borde också övervägas att inom tätorterna endast samhällsägdd mark utgör förutsättning för att stadsplanläggning kan ske.

Det är sålunda enligt min mening nödvändigt att ta itu med en rad faktorer, som har inverkan på kostnadsläget inom bostadsproduktionen, om framgång skall kunna uppnås i strävandena att sänka boendekostnaderna.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att

till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande frågor:

Överväger statsrådet att företa en allmän översyn av de faktorer som påverkar kostnadsläget inom bostadsbyggnadsbranschen i syfte att nedbringa detta; och vill statsrådet därvid särskilt uttala sig om:

1. förutsättningarna att nedbringa bostadsbyggandets kapitalkostnader,

2. huruvida några förslag om statlig totalfinansiering genom förslagsvis en statlig bostadsbank förbereds inom regeringen,

3. om några initiativ överväges till åtgärder från samhällets sida i syfte att förbilliga byggmaterialproduktionen,

4. om några initiativ överväges inom regeringen i syfte att främja tillkomsten av ytterligare allmänägda bostadsbyggnadsföretag i vilka staten ingår som huvuddelägare,

5. huruvida några ytterligare initiativ kan emotses från regeringen i syfte att motverka stegringen av priserna på tomtmark?

Även denna hemställan bifölles.

Interpellation ang. sysselsättningsläget i Ådalen

Ordet gavs på begäran till herr HÖGSTRÖM (s), som yttrade:

Herr talman! Den senaste tidens företagspolitiska händelser i Ådalen har tilldragit sig ett dominerande intresse inom den näringspolitiska och lokaliseringspolitiska debatten. Det överraskande beslutet av Svenska cellulosaaaktiebolagets ledning att den 15 mars 1969 lägga ner verksamheten vid Kramfors sågverk med dess 146 anställda utgör den senaste fasen i den långa raden av rationaliseringar och företagsnedläggningar som kännetecknat tiden från fusionen mellan Svenska Cellulosaaaktiebolaget och Kramfors aktiebolag år 1954, åt-

Interpellation ang. sysselsättningsläget i Ådalen

gärder som fått en betydande arbetslöshet och avflyttning från Ådalen till följd.

Det som gjort denna SCA:s hårda och energiskt bedrivna rationaliseringspolitik så kännbar och besvärlig, inte enbart för Ådalens befolkning utan i lika hög grad för regionens kommuner, är att näringslivet så helt domineras av skogen och skogsindustrin. Försök att få till stånd ett mera differentierat näringsliv i Ådalen har hittills krönts med endast ringa framgång. Likväl har de få företag inom t. ex. den mekaniska verkstadsindustrin, som etablerat sig i Ådalen, haft enbart goda erfarenheter av trakten som industriell miljö.

Att under senare år inte fler företag med annan råvarubas än skogen och träet lokaliserats till Ådalen hänger bl. a. samman med att SCA vid olika tillfällen tillkännagivit sin avsikt att till regionen förlägga en stor industrienhet som på ett avgörande sätt skulle kunna medverka till att lösa sysselsättningsproblemen. På våren 1965 meddelade sålunda SCA:s företagsledning att man avsåg att i Kramfors uppföra en fabrik för framställning av s. k. kraftliner. Förprojekteringen skulle vara färdig i sådan tid att byggnadsarbetena skulle kunna börja inom en tid av mellan ett och två år. Planerna ändrades emellertid och förklarades år 1967 gälla ett modernt tidningspappersbruk. Investeringarna beräknades till 435 milj. kronor, och bruket skulle ge sysselsättning åt 250 arbetare och 30 tjänstemän. Vidare framgick av de överläggningar som bolaget hade med olika myndigheter, att arbetstillfällena inom skogsbruket och transportsektorn också skulle ökas i betydande grad.

Utfästelserna från SCA att förlägga en stor industrienhet till Kramfors aktualiserade den kända företeelsen att det vid en företagsetablering blir nödvändigt med omfattande samhällliga investeringar. För att tillförsäkra företaget en fullgod service måste samhället ha en god tillgång till bostäder, en

väl utbyggd detaljhandel, ett högt utvecklat skolväsende, god tillgång till samlingslokaler, hotell, idrottsanläggningar m. m. Det stod på ett tidigt stadium klart för de kommunala myndigheterna i Kramfors stad att stora ansträngningar måste göras i detta sammanhang. Härvid spelade tillgången på byggnadsarbetskraft en central roll. Den nödvändiga samhällliga byggnadsverksamheten i detta sammanhang måste beslutas och genomföras i sådan ordning att all nödvändig arbetskraft skulle kunna vara tillgänglig i det ögonblick då den nya industrianläggningen skulle påbörjas. I detta avseende har Kramfors stad förfarit på ett sätt som torde kunna betecknas som föredömligt. Sedan år 1965 har staden investerat ca 100 miljoner kronor för att kunna bereda SCA-företaget all den service som kan anses erforderlig. Detta har skett i en förlitan till bolagets högst bestämda utfästelser.

Trots dessa upprepade utfästelser känner både de kommunalt ansvariga och befolkningen i dess helhet oro inför utvecklingen. Man kan nämligen inte bortse från att uttalandena från företagens sida efter hand blivit allt vagare. Nu har antydningar gjorts om att ett beslut skulle kunna föreligga och bli offentligt i november månad. Man får livligt hoppas att detta beslut inte blir negativt från Ådalens synpunkt. En fortsatt uttunning av basnäringen i nedre Ådalen får nämligen högst allvarliga konsekvenser längs hela Älvdalen ända upp mot fjällregionen.

Utvecklingen inom Ådalen och Kramforsblocket belyses av följande.

Gudmundrå kommun, numera Kramfors stad, hade år 1931 en befolkning på 15 268 personer. Den 1 januari i år var siffran 11 723. Den statistik som bilagts handlingarna i samband med statbehandling för år 1969 gällande Kramfors stad visar att antalet skatte-kronor enligt 1968 års taxering för Kramfors stad utgjorde 73: 88 per invånare. Medelskattekraften för riket är

Interpellation ang. åtgärder mot ökande
 90:10. Kramforsciffran utgör alltså endast 82 procent av rikets medelskattkraft. Skattekraften inom Kramforsblockets övriga kommuner varierar mellan 64:88 i Ytterlänns och 50:20 i Boteå. Samtidigt är skattekraften i de nära liggande städerna Härnösand 107:11, Sollefteå 96:48, Sundsvall 94:96 och Örnsköldsvik 90:71.

Inom regionen har under de senaste två åren ca 750 arbetare och tjänstemän genom nedläggningar och annan rationalisering blivit utan arbete. Det innebär att uppemot 3 000 personer förlorat sina försörjningsmöjligheter.

Ökade insatser från samhällets sida för att bereda varaktig sysselsättning åt medborgarna och fortsatta livs- och utvecklingsbetingelser för kommuner och regioner torde vara erforderliga på olika håll i landet. Förhållandena i Ådalen är emellertid så allvarliga att särskilt kraftiga och snabba åtgärder måste till där. Det råder bekymmer bland befolkningen inom regionen, och ansvariga instanser på både läns- och kommunal nivå betraktar utvecklingen med djupt allvar. Reaktionen inför den senaste tidens händelser har också kommit till uttryck i en rad uttalanden som tillställts regeringen såväl från den socialdemokratiska landstingsgruppen som från de fackliga organisationer vilka är berörda av den sedan många år pågående rationaliseringen i Ådalen. Händelserna i Ådalen återverkar således inte blott på de närmast berörda kommunerna utan betraktas som en för hela länet ytterst allvarlig utveckling, någonting som tydligt kom till uttryck vid Västernorrlands läns landstings nys avslutade höstmöte.

Med stöd av det ovan anförda hemställer jag om kammarens tillåtelse att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande fråga.

Är statsrådet i tillfälle att lämna en redovisning av regeringens syn på Ådalsproblemet och av de skyndsamma åtgärder som kan väntas för att

brottslighet och narkotikamissbruk

skapa bättre näringspolitiska förutsättningar inom regionen?

Kammaren medgav, att ifrågavarande spørgsmål finge framställas.

Interpellation ang. åtgärder mot ökande brottslighet och narkotikamissbruk

Herr SVENINGSSON (h) erhöi nu ordet och anförde:

Herr talman! Den för varje år ökade brottsligheten har blivit ett mycket allvarligt bekymmer. För svenska medborgare finns inte den trygghet ur rätts-säkerhetssynpunkt, som borde förekomma. Från Stockholm och andra delar av landet rapporteras att antalet brott under innevarande år med sannolikhet kommer att väsentligt öka. Särskilt den grövre kriminaliteten — mord, rån och andra svåra våldsbrott — har ökat i skrämmande omfattning. Den grova brottsligheten tränger också ned i allt yngre årsklasser.

Nyligen har den uppfattningen framförts att statistiken över begångna brott inte ger en riktig bild av brottsligheten. När det gäller egendomsbrott anser många det vara meningslöst med en anmälan. Med kännedom om polisens stora arbetsbörda är man medveten om att ingen undersökning och utredning blir utförd efter en anmälan.

Antalet brott som kommit till polisens kännedom ökade från 1966 till 1967 med 27 000. En jämförelse mellan första halvåret 1967 och motsvarande tid 1968 visar en ökning med inte mindre än 29 000. Uppklaringsprocenten av begångna brott är alltjämt för låg. Ökade krafter måste sättas in så att uppklaringsprocenten blir större. Att bruka våld och hot om våld har blivit alltmer vanligt. Många som avser att begå grövre brott tycks vara utrustade med skjutvapen, som ofta kommer till användning. Natten mellan den 20 och 21 september sköts en 26-årig polisman

Interpellation ang. åtgärder mot ökande brottslighet och narkotikamissbruk
ned i Bromma. Han avled efter några veckor.

När det gäller våldsbrott och miss-handel hävdas från ledande polishåll att det finns många dolda fall av miss-handel. Någon anmälan sker inte av rädsla för repressalier. Det finns exempel på att anmälan om misshandel slutligen lett till att den misshandlade utsatts för ett nytt våldsamt övergrepp, ja, så våldsamt att vederbörande fått tillbringa resten av sitt liv i rullstol.

Rikspolisstyrelsen redovisar i sitt petitaförslag till nästa finansår ett angeläget behov av nya polistjänster, både under nästa finansår och de närmaste fem åren. Förslaget innebär för nästa finansår — med biträdestjänsterna medräknade — 970 nya tjänster. För en femårsperiod fram till 1974 behöver polistjänsterna ökas med drygt 4 000. I riksdagen har de senaste åren framförts förslag om ett antal nya tjänster för ordningens upprätthållande. Här kan nu beklagas att dessa förslag inte blivit bifallna. Rikspolisstyrelsens petitaförslag lämnar ett starkt stöd till de framförda förslagen om ökade möjligheter för ordningsmakten att fylla sin uppgift.

Vid många tillfällen har påtalats det mycket stora uttaget av övertid hos polisen. Under 1967/68 hade man ett övertidsuttag på 2,5 milj. timmar, till en total kostnad av 48 milj. kronor. Detta motsvarar över 300 årsarbetskrafter. Att använda tillgänglig arbetskraft för övertid på detta sätt är för staten mer dyrbart än att inrätta ytterligare polistjänster. Det kan konstateras att den arbetstidsförkortning, som infördes den 1 januari 1968, inte helt uppväges av de nya tjänster, som tillförs organisationen under innevarande budgetår. Det återstående behovet beräknas till 60 tjänster.

Även om kravet på trygghet och säkerhet på allmänna platser utgör huvudmotivet för en ökad tillgång av arbetskraft inom poliskåren, finns andra orsaker, såsom trafikövervakningen, åtgärder mot narkotikahandlingen m. m.

Vad trafikövervakningen beträffar hälsas nu med tillfredsställelse att man alltmer godtagit den uppfattningen att en stark trafikövervakning är den bästa garantin för en ökad trafiksäkerhet.

Vad gäller narkotikahandlingen har en högst oroande utveckling inträffat. Narkotikabrottslingarna har på tre år tioudblats. Rikspolisstyrelsen framhåller i anledning härav: »Det torde i längden inte vara tillräckligt från samhällets synpunkt att ingripa mot missbruket genom intensifierade polisiära insatser mot importörer och andra profitörer utan det krävs ett samlat grepp från samhällets sida.» Vidare har uttalats att vid en prioritering bland polisens uppgifter ser styrelsen det som en av de allra angelägnaste att hejda den förödande folksjukdom, som narkotikamissbruket med alla dess följdverkningar utgör.

Det tilltagande narkotikamissbruket har påtalats i riksdagen under de senaste tio åren vid upprepade tillfällen, men något speciellt intresse för att i tid möta problemet har regeringen inte visat. Den under vårriksdagen antagna narkotikalagen verkar tydligen inte hämmande på missbruket och den olagliga handlingen av narkotiska medel. Vårdresurserna för narkotikans offer ökar inte i takt med missbruket.

I slutet av september i år satt enligt uppgift mer än 50 personer samtidigt anhållna eller häktade som misstänkta för narkotikabrott i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Örebro. Omkring hälften av dessa var utläningar. Sverige har tydligen blivit en marknad för narkotika, som lockar ett stort antal skumma individer och narkotikasmugglare. De betraktar tydligen vårt land som ett relativt riskfritt verksamhetsfält och söker sig hit.

Narkotikalangarna blir uppenbarligen alltmer hänsynslösa mot sina offer. I denna hantering har även kommit in förfalskade narkotikapreparat, vilka är direkt livshotande. Det är inte heller

Interpellation om tillstånd till charterflygningar utanför Europa och medelhavsområdet

ovanligt att dödsfall inträffar bland dem som blivit slavar under narkotikamissbruket. Det mest oroande är att många ungdomar i allt yngre årsklasser brukar narkotika.

Även om stora kvantiteter narkotika beslagtogs av polisen beräknas dessa utgöra endast 5 procent av vad som illegalt införes i landet. När polisen sätter in en razzia under en dag eller två, infångas ett stort antal för olika brott misstänkta personer. Vid ett tillfälle efter en sådan razzia i augusti i år satt 120 personer i förvar hos kriminalen i Stockholm. Detta visar hur angeläget det är med bevakning och kontroll i olika sammanhang. Det räcker inte med en och annan punktinsats; man måste ordna en starkare ständig bevakning. Härtill saknar polisen resurser då ett stort antal polismän måste avdelas för bevakning av utländska ambassader och övervakning av demonstrationer. Polisen, som har en nyckelroll i brottsförebyggande och brottsbekämpande syfte, behöver få en styrka som verkligen svarar mot uppgifterna. Viktiga uppgifter blir nu lämnade åt sidan därför att man saknar nödvändiga resurser.

Aberopande det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få ställa följande frågor:

1. Avser herr statsrådet att vidtaga några omedelbara åtgärder för att komma till rätta med den ökande brottsligheten och narkotikamissbruket här i landet?

2. Vilka åtgärder avser herr statsrådet att vidtaga för att öka den enskildes rättssäkerhet och trygghet till liv och egendom?

3. Avser herr statsrådet att föreslå några åtgärder för att stödja och skydda den enskilde polismannen i hans ansvarsfulla yrkesutövning?

På gjord proposition bifölls herr Sveningssons berörda anhållan.

Interpellation om tillstånd till charterflygningar utanför Europa och medelhavsområdet

Herr SVENINGSSON (h) fick ånyo ordet och yttrade:

Herr talman! På grund av Skandinavins geografiska läge och de förhållandevis långa avstånden till eftertraktade semesterorter, har flyget kommit att spela en allt större roll som transportmedel i samband med semesterresor. Här måste beaktas att en stor del av befolkningen saknar ekonomiska möjligheter att använda reguljärt flyg för sådana resor. Detta förhållande har lett till en stark efterfrågan på sällskapsresor med charterflyg.

Genom en hård konkurrens mellan olika resebyråer och charterflyget sker dessa resor till sådana priser att de blivit tillgängliga för alla yrkesgrupper och samhällsklasser. Det torde främst vara charterflyget, som genom väl fyllda flygplan med passagerare kunnat väsentligt pressa ned själva resekostnaden.

Allteftersom detta reseliv utvecklats har ett betydande intresse och önskemål uppstått att dessa resor skall kunna utsträckas till även avlägset liggande resmål utanför Europa. Framförda ansökningar från charterflyget att få utöka sina flygturer till varmare länder under vintermånaderna och till lokande resmål utanför Europa, har från regeringen mötts av ett kraftigt motstånd. Från luftfartsverket inser man dock behovet liksom riskerna för de svenska intressena med denna restriktiva hållning.

Vid överläggningar mellan de danska, norska och svenska trafikministrarna har vidhållits en tidigare tillämpad princip, innebärande en starkt negativ inställning när det gäller sällskapsresor till destinationer och trafikområden utanför Europa och Medelhavsregionen, dit SAS bedriver linjefart.

Skälet till detta ställningstagande är

Interpellation om tillstånd till charterflygningar utanför Europa och medelhavsområdet

att SAS med sitt reguljära linjeflyg skall skyddas. Att det skandinaviska linjeflyget i viss mån skyddas är berättigat. Det torde dock vara en avvägningsfråga hur långt detta skydd skall förekomma. Det bör finnas en möjlighet till en bättre avvägning mellan SAS och charterflyget än den som nu tillämpas. I den mån SAS skall skyddas för konkurrens från charterflyget borde det utformas på ett sådant sätt att det inte direkt går ut över allmänheten genom att den inte får tillgång till billiga flygresor.

Om charterflyget i önskad omfattning fick tillstånd till flygningar utanför Europa är det föga troligt att detta skulle medföra någon nämnvärd konkurrens till SAS. I varje fall inte när det gäller platser och områden dit SAS inte har någon linjetrafik. Att resenärer skulle utnyttja sällskapsreseflyget för andra intressen än deltagande i sällskapsresa är inte troligt, då restider och andra arrangemang sällan passar in i dessa resenärers planer och intressen. Inom Europa användes charterflyget sannolikt i liten omfattning i konkurrens med SAS linjeflyg.

Enligt min mening går regeringens ställningstagande när det gäller charterflyget starkt emot den stora allmänhetens intressen av ett reseliv med många alternativ. Genom det skydd som har byggts upp omkring SAS har charterflyget avsevärt hämmats och allmänheten inte fått tillfälle till sällskapsresor i önskad omfattning. Det bör även uppmärksammas att de utländska charterföretagen i ökad omfattning utnyttjat ett växande skandinaviskt trafikunderlag på charterföretagens bekostnad i dessa länder. De svenska företagens andel i chartertrafiken har avsevärt minskat under senare år. Detta måste tolkas som en följd av en alltför restriktiv hållning när det gäller tillståndsgivningen.

Från luftfartsverket har också bl. a. uttalats att »en alltför restriktiv tolk-

ning av den nuvarande bestämmelsen medför att de skandinaviska charterbolagen och researrangörerna förlorar en marknad som övertas av utomskandinaviska företag. De skandinaviska charterföretagen kan vidare tvingas förläggas baser för sina flygningar till länder med en liberalare tillståndsgivning».

Det kan vara riktigt att överläggningar sker mellan de skandinaviska länderna när det gäller flygtrafiken i allmänhet. En reglering av charterverksamheten bör taga sikte på att ge de skandinaviska charterföretagen möjlighet att hävda sig i förhållande till andra charterföretag. Om det ej sker kan denna trafik helt eller delvis komma att övertas av icke-skandinaviska charterföretag. Eftersom vissa nya flygplanstyper med högre teknisk standard både är ekonomiskt lönsammare och bättre tillgodoser kravet på maximal säkerhet, är det ett intresse att möjligheter skapas för skandinaviska charterföretag att begagna dessa flygplanstyper.

Genom de uppgörelser som de senaste veckorna träffats mellan SAS och dess charterbolag Scanair och landets största charterbolag samt ett stort reseföretag kommer kanske tillståndsfrågan för charterflyget i ett annat läge. Om meningen är att SAS framdeles ska bli ett monopolföretag när det gäller charterflyget och reselivet i Norden, kan det vara tveksamt om detta blir en lyckad anordning och om det leder till låga kostnader för resenärerna.

Äberopande det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor.

1. Kommer regeringen även i fortsättningen att iakttaga samma återhållsamhet som hittills när det gäller tillstånd för charterflygningar utanför Europa och Medelhavsregionen?

2. Om så är fallet, vilka åtgärder avser herr statsrådet att vidtaga för att minska de negativa följderna härav för

Interpellation ang. barnavårdsnämndernas handläggning av ärenden beträffande barnmisshandel — Meddelande ang. enkel fråga

svenska charterföretag och semesterresenärer?

Jämväl denna anhållan bifölles.

Interpellation ang. barnavårdsnämndernas handläggning av ärenden beträffande barnmisshandel

Ordet lämnades härefter till herr BRUNDIN (h), som anförde:

Herr talman! Under den senaste tiden har rörande barnmisshandel fakta publicerats, som inger allvarliga farhågor. En utredningsgrupp har funnit att endast en mycket ringa del av ett stort antal under en viss tidsperiod till barnavårdsnämnd anmälda barnmisshandelsfall kommit till polismyndigheternas kännedom. Eftersom läkare anmält samtliga åberopade av utredningen studerade fall, rör det sig ingalunda om lösligt grundade misstankar, utan det ligger allvarliga överväganden och sakkunnig bedömning bakom varje enskild anmälan. Den påtagliga diskrepansen i antalet mellan de anmälningar barnavårdsnämnderna mottagit och de anmälningar, som blivit föremål för polisutredning, ter sig svårförklarlig mot bakgrunden av de starka misstankar, som torde ligga bakom de anmälande läkarnas handlande. Visserligen måste barnavårdsnämnderna visa återhållsamhet med polisanmälningar för att inte äventyra allmänhetens tillit till och förtroende för dessa nämnder. Emellertid kan det sättas i fråga om inte denna i och för sig nödvändiga och viktiga avvägning i regel tenderar bli för restriktiv då de barnmisshandelsfall som utreds av polisen huvudsakligen tycks vara sådana där barnen misshandlats till döds. Denna barnavårdsnämndernas återhållsamhet understryks än mer av det faktum att det inte är ovanligt att det är polismyndigheterna själva som uppdragar de fall de låter utreda.

Det är uppenbart, att i de flesta läkaranmälda barnmisshandelsfallen —

om de skulle gå vidare till domstol — misshandeln skulle betraktas som grov, inte endast därför att offret nästan alltid varit värnlöst utan dessutom för att misshandeln av ett och samma barn mycket ofta tycks ske vid upprepade tillfällen. Många av de anmälda fall av misstänkt barnmisshandel, som inte kommer längre än till vederbörande barnavårdsnämnd, förefaller av skadebilden närmast som om mordförsök skulle blivit den adekvata brottsrubriceringen. Förövarna visar, inte minst genom upprepningen av sina övergrepp, synnerlig råhet och hänsynslöshet och representerar en form av brottslighet, som skapar ett överhängande behov av effektivt förebyggande åtgärder från samhällets sida.

Med stöd av vad jag här anført ber jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att barnavårdsnämndernas handläggning av misstänkta barnmisshandelsfall blir föremål för omprövning?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framstälts av herr Sundin (cp) till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet: »Vill Statsrådet ta initiativ till förstärkning av polisens resurser och förbättring av dess arbetsförhållanden så att den kan fullgöra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt?»

Kammarens sammanträde avslutades kl. 11.15.

In fidem

Bengt Lambe

/Solveig Gemert

Torsdagen den 17 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare

För att deltaga i FN:s generalförsamling anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet tills vidare.

New York den 15 oktober 1968

Olle Dahlén

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, varunder herr Dahlén genom ifrågavarande uppdrag vore förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet.

Föredrogs och hänvisades till lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 127, med förslag till lag om erkännande av privat jorddelning som fastighetsbildning (legaliseringslag), m. m.; och

nr 128, med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1950 (nr 382) om svenskt medborgarskap, m. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan, hänvisades propositionen, såvitt den avsåge ändring i skollagen, till lagutskott och i övrigt till statsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 130, med förslag till införsellag m. m.;

nr 131, med förslag till lag angående upphävande av lagen den 20 juni 1924 (nr 384) om återköpsrätt till fast egenom, m. m.; och

nr 132, med förslag till lag med anledning av Sveriges tillträde till konventionen den 19 maj 1956 om frakta-avtalet vid internationell godsbe-
fordran på väg, m. m.

Föredrogs och hänvisades till be-
villningsutskottet Kungl. Maj:ts propo-
sition nr 133, angående godkännande av
avtal mellan Sverige och Nederländer-
na för undvikande av dubbelbeskatt-
ning och fastställande av bestämmelser
angående ömsesidig handräckning be-
träffande skatter på inkomst och för-
mogenhet.

Föredrogs och hänvisades till stats-
utskottet Kungl. Maj:ts proposition nr
140, angående riktlinjer för det frivil-
liga skolväsendet.

Fru DIESEN (h) erhöll på begäran
ordet och anförde:

Herr talman! Med hänsyn till om-
fattningen av de ärenden, som avses i
Kungl. Maj:ts propositioner nr 129 och
140, hemställer jag, att kammaren må-
tte medgiva, att tiden för avgivande av
motioner i anledning av nämnda kungl.
propositioner utsträcker till det sam-
manträde, som infaller näst efter fem-
ton dagar från det propositionerna
kommo kammaren till handa.

Denna hemställan bifölls.

Interpellation ang. genomförandet av kommunindelningsreformen

Ordet lämnades på begäran till herr
OLSSON, JOHAN, (cp), som yttrade:

Herr talman! Chefen för kommunika-
tionsdepartementet har i ett föredrag

Interpellation ang. genomförandet av kommunindelningsreformen

vid Sveriges kommunaltjänstemannaförbunds kongress i Göteborg den 18 september i år aktualiserat frågan om hur kommunindelningsreformen skall fullföljas. Enligt en kommuniké från kommunikationsdepartementet ansåg statsrådet det olyckligt om vi i vissa delar av landet »har kvar de små kommunerna med sina sämre möjligheter att göra sig gällande». Man borde därför »eftersträva att begränsa den tidsrymd, under vilken kommunindelningsreformen skall genomföras». Riksdagen borde därför på nytt få ta ställning till formerna för kommunindelningsreformens genomförande.

Värdet av att kommunsammanläggningarna kan ske utan tvång måste framhållas. Detta fastslogs också 1962 i det av riksdagen bifallna utlåtandet från konstitutionsutskottet i anledning av propositionen angående översyn av rikets indelning i borgerliga primärkommuner. Ur nämnda utlåtande må följande återges.

»Det är utskottet angeläget att med eftertryck betona, att den indelningsreform, som kan väntas efter hand växa fram på grundval av indelningsplanerna, avses helt få frivillig karaktär. Kommunerna själva bör ha ett avgörande inflytande i fråga om eller när sammanläggning skall komma till stånd. Även om utvecklingen i fråga om sammanslagning av kommuner eller samverkan inom kommunblocken skulle ske något långsammare än beräknat bör detta ej få motivera tvångsåtgärder från statsmakternas sida.»

Uttalanden av företrädare för regeringen kan också återopas som stöd för strävandena att genomföra en reform med bevarad frivillighet. Statsrådet Lundkvist underströk sålunda i ett interpellationssvar i riksdagens andra kammare i april 1967, att det avgörande ställningstagandet vid sammanläggningen genom de riktlinjer som gäller för kommunindelningsreformens genomförande alltid är tillförsäkrat kommunerna själva.

Det tidigare nämnda föredraget av chefen för kommunikationsdepartementet torde emellertid kunna tolkas som om man nu från regeringens sida avsåg, att inhämta riksdagens stöd för att med tvångsåtgärder påskynda sammanläggningsreformen. En sådan ändrad syn på dessa frågor skulle vara olycklig. Övervägande skäl talar för att man genom fördjupad diskussion ute i kommunerna stimulerar aktiviteten, när det gäller kommunsammanläggningar.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Har statsrådet för avsikt att förelägga riksdagen förslag till åtgärder som syftar till genomförande av sammanläggningsreformen mot kommunernas vilja?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Anmälades och bordlades följande motioner:

nr 969, av herr *Jacobsson, Gösta, m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 98, med förslag till lag om upphävande av förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1) angående utvidgad näringsfrihet, m. m.;

nr 970, av herrar *Lundberg* och *Sveiningsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 98, med förslag till lag om upphävande av förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1) angående utvidgad näringsfrihet, m. m.;

nr 971, av herrar *Akerlund* och *Sveiningsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 98, med förslag till lag om upphävande av förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1) angående utvidgad näringsfrihet, m. m.;

nr 972, av herrar *Österdahl* och *Wirtén*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 122, angående begränsning av svavelhalten i eldningsolja; samt

nr 973, av fru *Segerstedt Wiberg*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 126, med förslag till lag angående ändring i lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framställdes av herr *Nilsson, Ferdinand*, (cp) till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet: »Har Statsrådet uppmärksammat de svårigheter att ernå skäligen avtal för handelsanställda beträffande arbetstidsförläggning m. m. som beror på förutom de handelsanställdas i jämförelse med motparten svaga organisationer även till viss del gällande affärstidslag och de dispensmöjligheter lagen (§ 2) ger beträffande affärstiderna?

Är Statsrådet med hänsyn härtill vil-

Meddelande ang. enkel fråga
lig ge vederbörande länsmyndigheter anvisningar att i besvärsmål häröver tillämpa en väsentligen restriktivare praxis för öppethållande av de större företagens butiker där de anställda är förhållandevis talrika och de sociala problemen därför större?

Vill Statsrådet beträffande s. k. familjebutiker med inga eller endast ringa antal anställda utöver företagaren och hans familjemedlemmar överväga att för tillgodoseende av allmänhetens behov av närbutiker och i övrigt mindre butiker framlägga förslag beträffande affärstiderna som likställer sådana företag med s. k. kiosker?»

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.03.

In fidem

Bengt Lambe

/Solveig Gemert